

Sygn. akt IV KZ 34/13

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Sądaj

na posiedzeniu w trybie art. 530 § 3 k.p.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 14 czerwca 2013r.
w sprawie S. M.,
zażalenia wniesionego przez skazanego,
na zarządzenie Przewodniczącego Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w C. z
dnia 11 kwietnia 2013r. o odmowie przyjęcia osobistej kasacji skazanego z dnia 6
lutego 2013r., od wyroku Sądu Okręgowego w C. z dnia 22 października 2012r.,

p o s t a n o w i ł

**uchylić zaskarżone zarządzenie i przekazać sprawę do
ponownego postępowania Prezesowi Sądu Okręgowego w C. w
postępowaniu okołokasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrok Sądu Okręgowego w C. wydany został w dniu 22 października 2012r., a w dniu 9 stycznia 2013r. doręczono skazanemu jego odpis wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o terminie i sposobie wniesienia kasacji (k.418). W dniu 6 lutego 2013r. S. M. złożył osobistą kasację. Zarządzeniem z dnia 22 lutego 2013r. został wezwany do usunięcia jej braku formalnego w terminie 7 dni, poprzez sporządzenie jej i podpisanie przez adwokata (k.425). Wezwanie to doręczono skazanemu w dniu 26 marca 2013r. (k.435). W dniu 29 marca 2013r. skazany złożył w administracji zakładu karnego kolejne dwa pisma procesowe. W pierwszym, ponownie nazwanym „kasacją”, twierdził, że w jego sprawie wystąpiły uchybienia określone w art. 439 pkt 10 i 11 k.p.k. (k.439). W drugim postulował „ponowne rozpoznanie

sprawy”, wskazując na te same uchybienia, ale zawierając też stwierdzenie o niewłaściwej pracy dotychczasowego obrońcy „prosił o przyznanie mu obrońcy”, o udzielenie mu „pomocy” (k.440v). Zarządzeniem z dnia 9 kwietnia 2013r. poinformowano skazanego, że aktualne pozostaje wezwanie do usunięcia braku formalnego kasacji osobistej, iż nie istnieje możliwość ponownego rozpoznania sprawy, a pismo skazanego zostanie dołączone do akt (k.442).

W dniu 11 kwietnia 2013r. Przewodniczący Wydziału wydał zaskarżone zarządzenie, doręczone w dniu 17 kwietnia br. (k.452). W dniu 22 kwietnia skazany wniósł przedmiotowe zażalenie. Podobnie jak w poprzednich pismach, skazany twierdził w nim, że w jego sprawie wystąpiły uchybienia określone w art. 439 k.p.k., gdyż przewód sądowy rozpoczęto bez jego obecności, a występujący na rozprawie obrońca z wyboru nie był jego obrońcą i nie był przez niego opłacony, wobec czego wnosił o przyjęcie kasacji.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Zażalenie na uwzględnienie zasługiwało, choć nie z tych powodów, na które powołał się S. M. W postępowaniu okołokasacyjnym wystąpiły na tyle istotne uchybienia, że implikowały uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w tym postępowaniu.

Niewątpliwym jest, że w „kasacji” z dnia 6 lutego 2013r. skazany nie zawarł wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu na tym etapie postępowania. Jednakże wzywając skazanego do usunięcia braku formalnego w trybie art. 120 § 1 k.p.k., polegającego na „sporządzeniu i podpisaniu kasacji ... przez adwokata”, Przewodniczący Wydziału nieprawidłowo określił termin do uzupełnienia braku na 7 dni. Wprawdzie termin taki wprost przewiduje przepis art. 120 § 1 k.p.k., ale w przypadku właśnie tego braku formalnego, musi być on modyfikowany przez przyzmat terminu określonego w art. 524 § 1 zd. pierwsze k.p.k. Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się w tym zakresie, choć na tle nieco odmiennej sytuacji procesowej. Takiej mianowicie, kiedy skazanemu wyznaczono obrońcę z urzędu, a ten poinformował sąd o niestwierdzeniu podstaw do wniesienia kasacji, w trybie art. 84 § 3 k.p.k. Wówczas to, wraz z przekazaniem skazanemu stanowiska obrońcy, wzywano go do usunięcia braku formalnego „kasacji” osobistej, wskazując na przewidziany w art. 524 § 1 k.p.k. termin 30 dni – postanowienia SN z dnia z dnia

12 grudnia 2012 r. sygn. V KZ 84/12, LEX nr 1235919; z dnia 18 listopada 2009 r. II KZ 54/09, OSNKW 2010,z.1, poz.9; z dnia 12 grudnia 2008 r. IV KZ 82/08, OSNKW 2009, z.3, poz.22 i inne. We wskazanych judykatach szeroko uzasadniono konieczność takiej właśnie gwarancyjnej interpretacji terminów określonych w art. 120 § 1 k.p.k. oraz w art. 524 § 1 zd. pierwsze k.p.k., jako uwzględniającej i urealnijającej uprawnienie skazanych do wniesienia kasacji oraz jako spełniającej standardy konwencyjne. Różnica pomiędzy sytuacją procesową skazanego, któremu wyznaczono obrońcę z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, a ten nie znalazł podstaw do wniesienia kasacji, wobec czego skazany został wezwany do usunięcia braku formalnego kasacji w terminie 30 dni, a skazanego, który nie złożył wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu i został wezwany do usunięcia takiego samego braku formalnego w terminie 7 dni, jest przecież różnicą bardzo istotną, nieznaną racjonalnego uzasadnienia. W szczególności jaskrawo widoczną w sytuacji gdy skazani są pozbawieni wolności, gdyż wówczas termin 7 dni jest zupełnie iluzoryczny, praktycznie uniemożliwiający uzupełnienie tego braku w tym terminie. Orzekający w tej sprawie Sąd Najwyższy uznał zatem, że w również w przypadku takiej sytuacji procesowej, jaka wystąpiła w niniejszej sprawie (zakładając, że skazany nie złożył wniosku o wyznaczenie obrońcy w postępowaniu kasacyjnym – o czym poniżej) wezwanie S. M. do usunięcia braku formalnego poprzez sporządzenie i podpisanie kasacji przez adwokata powinno zakreślać termin 30 dni, przewidziany w art. 524 § 1 zd. pierwsze k.p.k. Zakreślenie terminu 7 dni naruszyło gwarancję skazanego do skorzystania z uprawnienia do wniesienia kasacji, a tym samym jego prawo do realnej obrony. Stanowisko takie wprost musiało prowadzić do uchylenia zaskarżonego zarządzenia. Fakt, że S. M. w swych pismach procesowych nawet nie sugerował zamiaru ustanowienia obrońcy z wyboru nie stanowił argumentu podważającego powyższe stanowisko. Wszak mając do dyspozycji 7 dni i przebywając w zakładzie karnym, musiał mieć jednoznaczne przekonanie o braku realnej możliwości uzupełnienia braku, do czego został wezwany.

Niezależnie od powyższego, w sprawie zachodzą też wątpliwości, czy S. M. w istocie nie złożył wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu w postępowaniu kasacyjnym. W cytowanym na wstępie piśmie z dnia 28 marca 2013r. (k.440v)

„prosił o przyznanie obrońcy”, co – jak się wydaje – nie zostało dostrzeżone w dotychczasowym postępowaniu, gdyż w tym zakresie nie podjęto żadnych czynności procesowych.

Przedstawione powyżej uchybienia w dotychczasowym postępowaniu spowodowały orzeczenie Sądu Najwyższego wyrażone w części dyspozytywnej postanowienia. W toku ponownego postępowania konieczne będzie wyjaśnienie kwestii złożenia przez skazanego wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu, a w razie jego braku bądź odmowy takiego wyznaczenia, ponowne wezwanie S. M. do usunięcia braku formalnego jego „kasacji” osobistej, z określeniem terminu 30 dni do jego uzupełnienia. Dopiero niezastosowanie się do prawidłowego wezwania, uzasadniałoby wydanie zarządzenia o odmowie przyjęcia osobistej „kasacji” skazanego.

Na zakończenie należy dodać, że zapewne brak należytego zrozumienia swojej sytuacji procesowej spowodował, że S. M. w dniu 2 kwietnia 2013r. wniósł kolejną osobistą „kasację”, tym razem bezpośrednio do Sądu Najwyższego, która przekazana została Sądowi Okręgowemu w dniu 10 kwietnia 2013r. (k.447). Zupełnie jednak zbędne było wydawanie kolejnego zarządzenia o odmowie przyjęcia tej „kasacji” w dniu 17 kwietnia 2013r. (k.450), skoro właśnie tego dnia doręczono skazanemu odpis zaskarżonego zarządzenia z 11 kwietnia 2013r. (k.452), a zatem zarządzenie to nie mogło być uznane za mające przymiot prawomocności. Nie każdemu przecież kolejnemu pismu zatytułowanemu „kasacją” należy nadawać bieg procesowy, skoro już w tej materii postępowanie okołokasacyjne się toczy bądź zostało zakończone – byłoby to zupełnie nieracjonalne i sprzeczne z zasadą *ne bis in idem* – art. 522 k.p.k. W takiej zatem sytuacji pozostaje wydanie zarządzenia o charakterze porządkowym, o pozostawieniu pisma w aktach sprawy i poinformowaniu jego autora o zaistniałym stanie rzeczy i jego przyczynach (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2000 r. , OSNKW 2000, z.5-6, poz.52).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w części dyspozytywnej postanowienia.

